

AİLE İÇİ ŞİDDETİN ÇOCUK ÜZERİNDEKİ ETKİSİ KONUSUNDA SOSYAL HİZMET VE HUKUK FAKÜLTESİ ÖĞRENCİLERİNİN GÖRÜŞLERİNİN İNCELENMESİ

Rasim BABAHANOĞLU¹

Sezen Gizem ÖZDEMİR²

Atıf/©: Babahanoğlu, Rasim; Özdemir, Sezen Gizem (2016). Aile İçi Şiddetin Çocuk Üzerindeki Etkisi Konusunda Sosyal Hizmet ve Hukuk Fakültesi Öğrencilerinin Görüşlerinin İncelenmesi, Hitit Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Yıl 9, Sayı 2, Aralık 2016, ss. 1067-1088

Özet: Bireyin gelişiminin tüm evrelerinde ihtiyaç duyduğu bakım ve hizmetlerinin karşılanabildiği öncelikli sosyal ortam ailedir. Bu aynı zamanda sosyal ortamdaki bireylerin birbirleriyle olan etkileşimleri sırasında yaşanabilecek gerilim ve çatışmalar, aile üyelerinin davranışlarının olumsuz yönde etkilenmesine neden olabilmektedir. Bu çalışma, sosyal hizmet ve hukuk fakültesi öğrencilerinin aile içindeki şiddetin çocuk üzerindeki etkisi konusundaki görüşlerini ortaya koymak üzere yapılmıştır. Bu amaç doğrultusunda, önceden hazırlanmış demografik bilgi formu ile farklı sorulardan oluşan yarı yapılandırılmış görüşme formundaki yer alan sorulara cevap aranmıştır. Araştırmanın yöntemi ise, nitel araştırma desenine dayanmaktadır. Bu çerçevede nitel araştırma süreçlerinden olan mülakat / bireysel görüşme tekniği kullanılmıştır. Çalışmanın evrenini Selçuk Üniversitesi sosyal hizmet bölümü ve hukuk fakültesi öğrencileri oluşturmaktadır. Örneklemi ise sosyal hizmet bölümünde (15) ve hukuk fakültesinde (16) okuyan 3 ve 4. sınıflardan toplamında 31 öğrenci ile rastgele seçilmiş örneklem yoluyla derinlemesine görüşülmüştür. Araştırmada aile içi şiddetin en temel nedeni veya nedenleri konusunda Sosyal Hizmet Bölümü 3- 4. sınıf öğrenci görüşlerinin dağılımı; “maddi yetersizlik” %47, “iletişim eksikliği” %40, “geleneksel ve ataerkil toplum yapısı” %20 iken; aynı soruya Hukuk Fakültesi 3- 4. sınıf öğrenci görüş

Makale Geliş Tarihi: 03.10.2016/ Makale Kabul Tarihi: 06.12.2016

1 Arş.Gör., Selçuk Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Sosyal Hizmet Bölümü. e-posta: rasimbabahanoglu@hitit.edu.tr

2 Selçuk Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Sosyal Hizmet Bölümü Öğrencisi, e-posta: gizemmm0942@gmail.com

dağılımları ise; «eğitimsizlik» %38, «ataerkil toplum yapısı» %19, «saygısızlık, sevgisizlik ve hoşgörüsüzlük» %19, olarak saptanmıştır. Aile içi şiddetin çocuk üzerindeki etkileri ve ne gibi sonuçlara yol açabileceği konusunda Sosyal Hizmet Bölümü 3- 4. sınıf öğrenci görüş dağılımı; «şiddeti normalleştirerek ileriki hayatında uygulaması» %80, «aidiyet ve güven duygusunun sarsılması» %20, «akademik başarısızlık» %20 iken; aynı soruya Hukuk Fakültesi 3- 4. sınıf öğrenci görüş dağılımları ise; «şiddeti öğrenip normalleştirilmesi» %81, «psikolojik travma» %44, «toplumla adaptasyonda problem yaşama» %44 olarak saptanmıştır. Araştırmaya alınan 31 öğrencinin görüşlerinden elde edilen bulgular değerlendirildiğinde, Sosyal Hizmet Bölümü ve Hukuk Fakültesi öğrencilerinin görüşleri birçok konuda örtüştüğü görülmeye rağmen bazı konularda da farklılık da göstermiştir. Genel olarak toplumumuzda şiddet olgusu, çocuğun yetiştirilmesi ve eğitiminde bir araç olarak kullanılabilir. Çocuk aile içi şiddete tanık olduğunda ve/veya maruz kaldığında bu travmayı yetişkinlerden daha uzun süre atlatabilmektedir. Bu durumun doğurabileceği kötü sonuçlar da çocuğun gelecekteki yaşantısında doğrudan etki edebilir.

Anahtar Kelimeler: Aile içi şiddet, sosyal hizmet, şiddete maruz kalmış çocuklar.

Examination Of Students' Views From Department Of Social Work And Faculty Of Law Regarding The Effects Of Domestic Violence On Children

Citation/©: Babahanoglu, Rasim; Özdemir, Sezen Gizem (2016). Examination Of Students' Views From Department Of Social Work And Faculty Of Law Regarding The Effects Of Domestic Violence On Children, Hitit University Journal of Social Sciences Institute, Year 9, Issue 2, December 2016, pp. 1067-1088

Abstract: It is the family's primary social environment in which care and services that are needed in all phases of development of the individual can be met. At the same time, the tension and conflicts that may arise during the interactions of the individuals in the social environment can cause the behavior of family members to be negatively affected. This study, was carried out to examine students' views from Department of Social Services and Faculty of Law regarding the effects of domestic violence on children. Thus, demographical information form and semi-structured interview form were used for data collection. The study was designed as a qualitative research and interview/individual interview techniques were employed. Population of the study was composed of students from Selçuk University, Department of Social Services and Faculty of Law. Sample of the study was composed of 31 junior and senior students from Department of Social Services (15) and Faculty of Law (16). The students were chosen via random sampling method and in-depth interviews were done. In the study idea distribution of junior and senior students from Department of Social Work regarding the most basic reason(s) for domestic violence was as follows: "financial difficulty" 47%, "lack of communication" 40%, "traditional and patriarchal family structure" 20%. Idea distribution of junior and senior students from Faculty of Law regarding the most basic reason(s) for domestic violence was as follows: "lack of education" 38%, "patriarchal society structure" 19%, "lack of respect, love, and tolerance" 19%. Idea distribution of junior and senior students from Department of Social Work regarding the effects of domestic violence on children was as follows: "normalising violence and using it in their future lives" 80%, "losing sense of belonging and confidence" 20%, "academic failure" 20%. Idea distribution of junior and senior students from Faculty of Law regarding the effects of domestic violence on children was as follows: "learning and normalising violence" 81%, "psychological trauma" 44%, "having problems adapting to the society" 44%. When the views of the 31 students were evaluated, it was found that although many of students' views from Department of Social Work and Faculty of Law overlapped, there were some differences. In our society violence may frequently be used as a tool for raising and educating a child. When the child witnesses and/or is exposed to domestic violence, it may take longer than an adult for her/him to get over this trauma and the bitter fruits of this situation might affect the child's future life directly.

Keywords: Domestic violence, Social Work, Children Exposed To Violence.

I. GİRİŞ

Türk toplumunda şiddet kavramı, çocuğun yetiştirilmesi ve eğitiminde nerdeyse çoğu alanlarda bir araç olarak kullanılabilir. Bazı bölgelerde ve ailelerde şiddet adeta kabul edilmiş hatta toplumsal yaşantıyı etkiler hale gelmiştir. Duygusal, fiziksel, sözel, cinsel, siyasal, ekonomik ve daha birçok boyutu ile karşılaşılabilen şiddet olgusu, şiddeti doğal bir şekilde kabullenmiş aileler içinde kendini göstermektedir (Güler ve ark., 2002: 129). Çocuklar aile içi şiddete tanık olma ve/veya maruz kalma durumlarında bu travmayı yetişkinlerden çok daha uzun sürede atlatabilmektedir ve bu durumun kötü sonuçları da çocuğun gelecekteki yaşantısına doğrudan etkide bulunmaktadır. Çok sayıda vakada bu ailelerde şiddet uygulayan bireyin kendi geçmişinde aile içi şiddete maruz kalmış olduğu görülmüştür. Buradan yola çıkarak şiddetin öğrenilen bir davranış olduğu kabul edilebilirse de şiddet gören her kişinin yaşamının bir döneminde herhangi bir şekilde şiddet uygulayacağını söylemek doğru bir önerme değildir. Şiddet içermeyen geçmişe sahip insanları normal kabul edersek şiddetle tanışmış insanlarda şiddet içeren davranışların normalden daha yüksek olduğunu söylemek mümkündür (Çetinkaya Duman ve ark., 2003). Sağlıklı bir iletişim ilişkisi olan bir aile de sağlıklı ve özgüveni yüksek bireyler yetiştirebilmektedir (Şenver Yıldırım, 2006).

II. YÖNTEM

Nitel araştırmayı, gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi nitel veri toplama yöntemlerinin kullanıldığı, algıların ve olayların doğal ortamda gerçekçi ve bütüncül bir biçimde ortaya konmasına yönelik nitel bir sürecin izlendiği araştırma olarak tanımlamak mümkündür (Yıldırım ve Şimşek 2013: 45). Patton' a göre, mülakat ya da görüşme kişilerin deneyimleri, düşünceleri, duyguları ve bilgileri ile ilgili doğrudan konuyla alakalı bilgiye ulaşma olanağı sağlamaktadır (Patton, 2001. akt. Bütün ve ark. 2014:3-4). Aile içindeki şiddetin çocuk üzerindeki etkisi konusunda fikirlerinin alınması amaçlanan bu araştırma, nitel araştırma tekniğe bağlı kalınarak yapılmış olup; verilerin toplanma sürecinde nitel araştırma veri toplama tekniklerinden olan mülakat /bireysel görüşme tekniği kullanılmıştır.

Çalışmanın evrenini Selçuk Üniversitesi Sosyal Hizmet bölümü ve Hukuk Fakültesi öğrencileri oluşturmaktadır. Örnekleme ise Sosyal Hizmet bölümde okuyan 3. ve 4. Sınıflardan 15 öğrenci ve Hukuk Fakültesinde okuyan 3. ve 4. Sınıflarda okuyan 16 öğrenci ile toplamında 31 öğrenci ile rastlantısal örnekleme yoluyla seçilerek derinlemesine görüşmeler yapılmıştır. Çalışmada araştırmacılar tarafından hazırlanmış demografik bilgi formu ile literatürden

yararlanılarak hazırlanan anket soruları ile yarı yapılandırılmış görüşmeler yapılmıştır. Çalışmanın sonucunda elde edilen bulgular tablolar halinde 'sayı' ve 'yüzde' olarak hesaplanıp yazılmıştır.

A. Amaç

Bu çalışma Sosyal Hizmet ve Hukuk Fakültesi öğrencilerinin aile içindeki şiddetin çocuk üzerindeki etkisi konusundaki görüşlerini ortaya koymak üzere yapılmıştır. Bu amaç doğrultusunda, aşağıdaki sorulara yanıt aranmaya çalışılmıştır:

- 1-Sosyal hizmet öğrencilerinin aile içi şiddetin çocuk üzerindeki etkisi konusundaki bakış açısı nedir?
- 2- Aile içi şiddetin çocuk üzerindeki etkisi konusunda hukuk fakültesi öğrencilerinin olaya bakış açısı nasıldır?
- 3-Sosyal hizmet ve hukuk fakültesi öğrencilerinin Aile içi şiddetin çocuğa etkisi konusunda görüşleri hangi konularda farklılaşmaktadır?

B. Önem

Aile, "en küçük toplumsal kurum" un yapı taşı olarak tanımlanır. Ailenin temel görevi, çocukların sağlıklı bir şekilde bakımlarını ve eğitimlerinin sağlanmasıdır. Çocukların yetişmesinde en etkin kurum ise sağlıklı bir aile yapısıdır. Ancak gergin ve sürtüşmeli bir ebeveyn ilişkisi çocuklar için güvensiz ve tedirgin bir ortam yaratmakta, aşağılayıcı suçlamalar, dayakla birlikte devam eden ebeveyn kavgaları çocukları yıpratmış gibi çocuklarda kızgınlık, düşmanlık duyguları ve umutsuzluk ile kötümserliğin hakim olmasına sebebiyet verilmektedir. Bunun sonucunda da çocuklar eğitimlerinde ya da akademik hayatlarında başarısızlıklarla karşılaşabilmektedirler aynı zamanda geçici ya da kalıcı psikolojik sorunlara da yol açabilmektedir (Yörüköğlu, 1996: 78).

Genelde şiddet, özelde aile içi şiddet toplumlarda en büyük problemlerden birini oluşturmaktadır. Şiddet, aile içi şiddet, bir toplum içerisinde ne kadar fazlaysa bu durum o ailenin geçmişindeki yaşamış oldukları her türlü sıkıntı ve aynı zamanda toplumun eğitim durumu, eşitlik, hak-hukuk temelli yaklaşımlar, gelişmişlik ve refah düzeyi hakkında bilgi sahibi olmamıza yardımcı olmaktadır (Kaymak Özmen, 2004: 29).

Ergenlerin ya da çocukların ruh sağlıklarının iyi olması için aynı zamanda şiddetin önlenmesine yönelik çalışmaların planlanması, uygulama aşamasına getirilmesi, şiddet mağdurlarına gerekli destek ve iyileştirme hizmetlerinin

etkili bir biçimde ulaştırılabilmesi için problemlerin nedenlerini belirlemeye yönelik çalışmalara ihtiyaç duyulmaktadır (Eryılmaz, 2010: 28).

Çocukların ailede öğrendiği şiddeti hayatına taşıdığı göz önüne alındığında bu çalışma ile aile içinde şiddet gören ve görmeyen çocuklara Hukuk ve Sosyal Hizmet öğrencilerinin aile içi şiddete ve aile içi şiddetin çocuk üzerindeki etkilerine yönelik tutumlarını öğrenmek ve bilmek büyük bir öneme sahiptir. Bu çalışmada elde edilen veriler sonucunda sosyo-kültürel değişkenleri belirleyerek müdahale yöntemleri ve şiddeti engelleyici politikaların geliştirilmesi de düşünölmektedir.

C. Araştırmanın Sınırlılıkları

Araştırma, 2014-2015 yılında Selçuk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Faköitesi Sosyal Hizmet bölümünde eğitim gören öğrenciler ile 2014-2015 yılında Selçuk Üniversitesi Hukuk Faköitesinde eğitim gören öğrencilerle ve araştırmaya katılan bu öğrencilerden ilgili bölümlerin 3. ve 4. sınıflarındaki katılımcılar sınırlılıklarını oluşturmaktadır.

D. Araştırmanın Varsayımları

Anket sorularının Sosyal Hizmet Bölümü ve Hukuk Faköitesi öğrencilerinin aile içi şiddetin çocuk üzerindeki etkisine bakış açılarını ölçmek için yeterli olduğu, ankete katılanların samimi ve doğru cevaplar verdiği, veri toplama aracı olarak seçilen görüşme tekniğinin bu araştırma için uygun bir yöntem olduğu ve araştırmaya alınan örneklem grubu sayısının evrene genelleyebileceği varsayılmaktadır.

III. BULGULAR

Bu bölümde katılımcıların demografik özellikleri ve görüşmeye yansıyan düşünöceleri yer almaktadır.

Araştırmaya katılanların %42'si erkek, %58'i ise kadınlar oluşturmaktadır. Katılımcıların %81'i 20-22 yaş grubunda iken %19'u ise 23-25 yaş aralığındadır. Öğrencilerin ailelerinin toplam aylık gelirleri incelendiğinde yaklaşık %45'i 1000-2500 TL aylık gelire sahipken %42'si 2501-5000 TL aylık gelire, %7'si 5000 TL ve üstü aylık gelire sahip olduklarını belirtirken %6'sı ise ailesinin aylık gelirini belirtmemiştir. Araştırmaya katılan katılımcıların anne ve babalarının eğitim durumları incelendiğinde katılımcıların annelerinin %28'i ilkökul mezunu, %26'sı lise, %20'sini üniversite mezunu, %16'sı okuma-yazma bilmezken %10'nu ortaokul mezunudur. Katılımcıların babalarının eğitim durumları incelendiğinde %36'sı üniversite mezunu iken, %29'u lise, %23'ü

ilkokul mezunu, %12'si ise ortaokul mezununu oluşturmaktadır. Öğrencilerin ebeveynlerin %90 evlilik birlikteliği içerisinde iken %7'si ayrı yaşamaktadır. %3'ü ise bu soruyu yanıtızsız bırakmaktadır.

Tablo 1. Aile İçi Şiddetin En Temel Nedeni Veya Nedenleri Konusunda Sosyal Hizmet Bölümü 3. ve 4. Sınıf Öğrenci Görüşlerinin Dağılımı.

Görüşler (N=15)	Sayı ¹	Yüzde ²
Maddi Yetersizlikler	7	%47
İletişim Eksikliği	6	%40
Geleneksel Ve Ataerkil Toplum Yapısı	3	%20
Psikolojik Sorunlar	2	%13
Kültür Çatışması	2	%13
Madde Bağımlılığı	2	%13
Saygı Ve Sevginin Yok Olması	2	%13

Tablo 1'de sosyal hizmet bölümü öğrencilerinin aile içi şiddetin nedenleri konusundaki görüşleri yer almaktadır. Soruya ağırlıklı olarak maddi yetersizlikler ve iletişim eksikliği cevabı verilmiştir. Bu soruya verilen yanıtlar arasında; tükenmişlik, ebeveyn rollerinin üstlenilmemesi, kadınların memnuniyetsiz davranması ve başkalarıyla kıyaslama yapması evlilik öncesi flört olayının uzun tutulması, eğitimsizlik, duygusal ihtiyaçların giderilmemesi üstünlük çabası, öğrenilen sosyal model, tahammülsüzlük, empati yoksunluğu, ahlaki yetersizlik, dürtü kontrolsüzlüğü, görücü usulü evlilik ve sosyo-kültürel farklılıklar gibi yanıtlar da yer almaktadır.

Tablo 2. Aile İçi Şiddetin En Temel Nedeni Veya Nedenleri Konusunda Hukuk Fakültesi 3. ve 4. Sınıf Öğrenci Görüşlerinin Dağılımı.

Görüşler (N=16)	Sayı ³	Yüzde ⁴
Eğitimsizlik	6	%38
Ataerkil Toplum Yapısı	3	%19
Saygısızlık, Sevgisizlik, Hoşgörüsüzlük	3	%19
Yetiştiriliş Tarzı	2	%13
Geçmişte Şiddet Görmüş Olması	2	%13
Eşler Arası Anlaşmazlık	2	%13
İletişimsizlik	2	%13
Kadın Bilinçsizliği	2	%13

Tablo 2'de hukuk fakültesi öğrencilerinin aile içi şiddetin nedenleri konusundaki görüşleri yer almaktadır. Ağırlıklı olarak "eğitimsizlik" neden

olduğu ifade edilmiştir. Bu soruya verilen yanıtlar arasında; “ataerkil toplum yapısı”, “saygı-sevgi ve hoşgörüsüzlük”, “geçmişte şiddet görmüş olmaları”, “eşler arası anlaşmazlıklar”, iletişimsizlik ve “kadının bilinçsizliği” ifadeleri en büyük nedenler olarak beyan etmişlerdir.

Kültürel seviye farklılıkları, maddi şartlar, eşler arasında iletişim sıkıntısı, sabırsızlık, empati yoksunluğu, tüketim üzerine kurulu düzenin örf ve adetlerden uzaklaştırılması, kadına haklarını savunmasının öğretilmemesi, devlet politikalarındaki eksiklikler gibi nedenler de sayılabilir (Mavili, 2014:33-38).

Bu çalışmada çıkan bulgulardan bir diğeri de; aile içi şiddetten en çok etkilenen grubun, Sosyal Hizmet bölümü öğrencileri (%87) ile Hukuk Fakültesi öğrencileri (%88) “çocuklar” olduğunu belirtmişlerdir.

Tablo 3. Aile İçi Şiddetin Çocuk Üzerindeki Etkileri Ve Ne Gibi Sonuçlara Yol Açtığı Konusunda Sosyal Hizmet Bölümü 3. ve 4. Sınıf Öğrenci Görüşlerinin Dağılımı.

Görüşler (n=15)	Sayı ¹	Yüzde ²
Şiddetin Normalleştirilmesi	12	%80
Aidiyet Ve Güven Duygusunun Sarsılması	3	%20
Akademik Başarısızlık	3	%20
Depresyon	2	%13
Psikolojik Travma	2	%13
Davranış Bozukluğu	2	%13

Tablo 3’te Aile içi şiddetin çocuk üzerindeki etkileri ve ne gibi sonuçlara yol açtığı konusunda sosyal hizmet bölümü 3.ve 4. Sınıf öğrencilerinin görüşleri yer almaktadır. Ağırlıklı olarak çocuğun “şiddet davranışını öğrenip normalleştirerek” ilerideki hayatına uygulaması cevabı verilmiştir. Soruya verilen diğer yanıtlar; “aidiyet ve güven duygusunun sarsılması”, “akademik başarısızlık”, “depresyon”, “psikolojik travma” ve “davranış bozukluğu” gibi sonuçlara yola açabileceğini cevabını vermişlerdir.

Tablo 4. Aile İçi Şiddetin Çocuk Üzerindeki Etkileri Ve Ne Gibi Sonuçlara Yol Açtığı Konusunda Hukuk Fakültesi 3. Ve 4. Sınıf Öğrenci Görüşlerinin Dağılımı

Görüşler (n=15)	Sayı ⁵	Yüzde ⁶
Şiddetin Normalleştirmesi	13	%81
Psikolojik Travma	7	%44
Topluma Adaptasyon Problemi	7	%44
Güven Kaybı	4	%25
Suç İşleme Meyli	3	%19

Tablo 4’te aile içi şiddetin çocuk üzerindeki etkileri ve ne gibi sonuçlara yol açtığı konusunda hukuk fakültesi 3.ve 4. Sınıf öğrencilerinin görüşleri yer almaktadır. Ağırlıklı olarak “şiddetin öğrenilerek normalleştirilmesi” cevabı alınmıştır. Alınan diğer cevaplar arasında; “psikolojik travma”, “topluma adaptasyon problemi”, “güven kaybı” ve “suç işleme meyli” olarak cevaplar verilmiştir.

Tablo 5. Ülkemizde Aile İçi Şiddetin Önlenememesinin Nedenleri Konusunda Sosyal Hizmet Bölümü 3. ve 4. Sınıf Öğrencilerinin Görüşlerinin Dağılımı.

Görüşler (n=15)	Sayı ¹	Yüzde ²
Eğitimsizlik	4	%47
Hukuki Yaptırımlar Medyanın Özendirilmesi	4	%27
Ailenin Mahremiyetine Toplum Kayıtsızlığı	4	%27
Ekonomik Bağımsızlığı Olmayan Kadın	2	%13
Din ve Aile Olgusunun Değersizleştirilmesi,	2	%13
Ahlaki Yoksunluk	2	%13

Tablo 5’te sosyal hizmet bölümü öğrencilerinin aile içi şiddetin önlenememesinin nedenleri konusundaki görüşleri yer almaktadır. Katılımcıların çoğunluğu “eğitimsizlik” yanıtını vermiştir. Bu soruya verilen diğer yanıtlar arasında; “hukuki yaptırım eksikliği ve medya etkisi”, “aile mahremiyetine toplumun kayıtsızlığı”, “ekonomik bağımsızlığı olmayan kadın”, “din ve aile olgusunun değersizleştirilmesi” ve “ahlaki yoksunluk” gibi nedenler olarak cevaplandırılmıştır.

Tablo 6. Ülkemizde Aile İçi Şiddetin Önlenememesinin Nedenleri Konusunda Hukuk Fakültesi 3. ve 4. Sınıf Öğrencilerinin Görüşlerinin Dağılımı.

Görüşler (n=16)	Sayı ⁷	Yüzde ⁸
Eğitimsizlik	5	%31
Ataerkil toplum yapısı	4	%25
Caydırıcı Tedbirlerin Alınmaması	3	%19
Kanunların Yetersizliği	3	%19
Ailelerin Çocuk Yetiştirme Tarzı	3	%19
İnanç Kalıpları	2	%13
Medya	2	%13

Tablo 6’da Hukuk Fakültesi öğrencilerinin aile içi şiddetin önlenememesinin nedenleri konusundaki görüşleri yer almaktadır. en fazla neden olarak “eğitimsizlik” cevabı verilmiştir. Bu soruya verilen diğer cevaplara bakıldığında; “ataerkil toplum yapısı”, “caydırıcı tedbirlerin alınmaması”, “kanunların yetersizliği”, “ailelerin çocuğu yetiştirme tarzları”, “inanç kalıpları” ve “medya” olarak nedenler arasında tespit edilmiştir.

Tablo 7. Sosyal Hizmet Bölümü 3. ve 4. Sınıf Öğrencilerinin Şiddete Maruz Kalma ve Ne Tür Şiddete Maruz Kaldıklarıyla İlgili Görüşlerinin Dağılımı.

Görüşler (n=15)	Sayı ⁹	Yüzde ¹⁰
Evet	10	%67
Hayır	5	%33
Fiziksel	8	%54
Psikolojik	4	%27

Tablo 7’de sosyal hizmet bölümü öğrencilerinin şiddete maruz kalma durumları ve ne tür şiddete maruz kaldıklarıyla ilgili görüşleri yer almaktadır. Sosyal hizmet bölümü öğrencilerinin şiddete maruz kalma durumuyla ilgili soruya %67 ile en çok “evet” cevabı alınmıştır. Ne tür şiddete maruz kaldığınız sorusuna ise %53 ile en çok “fiziksel şiddet” cevabı alınmıştır.

Tablo 8. Hukuk Fakültesi 3. ve 4. Sınıf Öğrencilerinin Şiddete Maruz Kalma Ve Ne Tür Şiddete Maruz Kaldıklarıyla İlgili Görüşlerinin Dağılımı.

Görüşler (n=16)	Sayı ¹	Yüzde ²
Hayır	14	%87
Evet	2	%13
Fiziksel	6	%42

Tablo 8’de hukuk fakültesi öğrencilerinin şiddete maruz kalma durumları ve ne tür şiddete maruz kaldıklarıyla ilgili görüşleri yer almaktadır. Hukuk Fakültesi öğrencilerinin şiddete maruz kalma durumuyla ilgili soruya %88.5 ile en çok “hayır” cevabı alınmıştır. Ne tür şiddete maruz kaldınız sorusuna ise %42 ile en çok “fiziksel şiddet” cevabı alınmıştır.

Tablo 9. Aile İçi Şiddetin Etkisinin Azaltılması Konusunda Önleyici Tedbirler Konusunda Sosyal Hizmet Bölümü 3. ve 4. Sınıf Öğrenci Görüşlerinin Dağılımı.

Görüşler (N=15)	Sayı ¹¹	Yüzde ¹²
Psikolojik Destek	5	%33
Bilinçlendirici Çalışmalar	5	%33
Ceza Yaptırımı Ve Cezaların Caydırıcı Olmaması	4	%27
Şiddeti Önleme Merkezleri	2	%13
Öfke Kontrol Terapileri	2	%13

Tablo 9’da sosyal hizmet bölümü öğrencilerinin aile içi şiddetin etkisinin azaltılması doğrultusunda uygulanması gereken önleyici tedbirler konusundaki görüşleri yer almaktadır. “Psikolojik destek” sağlanmasının yanı sıra “bilinçlendirici çalışmaların” yapılması gerektiği çoğunlukla verilen ifadelerdendir. Yanıtlar arasında; “ceza yaptırımların caydırıcı olması”, şiddeti önleme merkezlerinin artırılması ve aktifleştirilmesi”, “öfke kontrol terapisi yapılması” gibi öneriler tespit edilmiştir. Diğer öneriler arasında ise; “dini ve ahlaki eğitim (evlilik öncesi eğitim)”, “seminerler”, “şiddetle ilgili doğru iletişim derslerin verilmesi”, “Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı (ASPB)’nın diğer bakanlıklarla aktif bir iş birliği”, “toplumu bilinçlendirme”, “basının şiddeti meşrulaştırılmasını engelleme”, “kadın sığınma evlerinin çoğaltılması”, “ideal çocuk yetiştirme tarzının öğretilmesi” gibi yanıtlar da yer almaktadır.

Tablo 10. Aile İçi Şiddetin Etkisinin Azaltılması Konusunda Önleyici Tedbirler Konusunda Hukuk Fakültesi 3. ve 4. Sınıf Öğrenci Görüşlerinin Dağılımı.

Görüşler (N=16)	Sayı ¹	Yüzde ²
Bilinçlendirici Çalışmalar	5	%31
Şiddet Uygulayan Eşe Yaklaşma Yasağı	3	%19
Empati Eğitimi Ve Psikolojik Destek	3	%19
Kanundaki Cezaların Arttırılması	3	%19
Devlet Desteği	2	%13

Tablo 10’da hukuk fakültesi öğrencilerinin aile içi şiddetin etkisinin azaltılması doğrultusunda uygulanması gereken önleyici tedbirler konusundaki görüşleri yer almaktadır. Katılımcılar ağırlıklı olarak “bilinçlendirici çalışmalar” yapılması gerektiği cevabını vermiştir. Bu soruya verilen yanıtlar arasında; «şiddet uygulayan eşe yaklaşma yasağının kontrollünün yapılması», “empati yapabilme eğitimi ve psikolojik destek”, “kanundaki cezaların arttırılması” ve “devletin her türlü desteğin sağlanması” gibi öneriler yapılmıştır.

Bu bağlamda birden fazla görüş belirtilen konulardan bazıları ise; “sivil toplum kuruluşlarıyla işbirliği yapılmalı”, “danışma merkezleri, spor ve kültürel faaliyetlerin artırılması”, “çocuklara bakabilecek bir ortam hazırlanması”, “şiddet mağduru kadına yönelik meslek edindirme kursları”, “kadın sığınma evlerinin ortamı düzeltilmeli”, “bu konuyla ilgilenen polisler için özel bir şube açılmalı ve polisler o şubeden görevlendirilmeli” gibi yanıtlar da yer almaktadır.

Bu soruya bağlantılı olarak; eşine şiddet uygulayan bir babanın, çocuklarına da şiddet uygulama ihtimali hakkında soru sorulmuştur. Sosyal hizmet bölümü öğrencileri ağırlıklı olarak (%80) “çocuğa da uygular” cevabını verirken, hukuk fakültesi öğrencilerinin tamamı “çocuklarına da şiddet uygulama ihtimalinin yüksek” olduğunu belirtmişlerdir.

6284 sayılı Ailenin Korunması ve Kasına Yönelik Şiddetin Önlenmesine dair kanunun aile içi şiddetin önlenmesinde yeterli olup olmadığı konusunda sosyal hizmet bölümü 3.ve 4. Sınıf öğrencilerinin görüşleri alınmıştır. Sosyal hizmet öğrencilerinin (%50)’sinin cevapları, 6284 sayılı kanunun aile içi şiddetin önlenmesinde “yetersiz” olduğunu belirtirken, Hukuk öğrencileri (%67) ise kanunun (6284) “yetersiz” olduğunu dile getirmişlerdir. bunun yanı sıra kanunların dili nedeniyle yanlış anlaşıldığı ve uygulamada yetersiz olduğunu cevapları da alınan önemli görüşlerdendir.

Aynı zamanda kanunların yazılı olarak iyi nitelikte olduğunu fakat uygulamada eksikliklerin görüldüğü cevaplarda belirtilmiştir. Devlet koruması altına alınan kadının yerinin gizli kalmadığı ve güvenliğinin tam anlamıyla sağlanamadığı düşünceleri de sıklıkla beyan edilmiştir. Bunların yanı sıra kanun ithal değil yerli olması gerektiği, önleyici tedbirlerin iyi alınması gerektiği, kadına ekonomik destek sağlanması, kanunların arttırılması ve dikkate alınması yönünde cevaplar verilmiştir.

5395 sayılı Çocuk Koruma Kanununun çocuğu aile içi şiddetten korunmasında yeterli olup olmadığı konusunda Sosyal Hizmet Bölümü 3. ve 4. Sınıf Öğrencilerinin düşünceleri alınmıştır. Ağırlıklı olarak (%33) kanun yetersiz bulunmasının yanı sıra uygulamalarda da eksikliklerin olduğu belirtilmiştir. Katılımcıların %20'si 6284 sayılı kanuna kıyasla 5395 sayılı kanunun daha kapsamlı olduğunu beyan edilmesinin haricinde alınan diğer cevaplar ise kanunun şiddetin sebebine odaklanması, tedbir kararlarının Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı tarafından uygulanmaması gerektiği yönündedir. Aynı zamanda şiddet konusunda eğitim ve kültürün önemli bir faktör olduğu ve din kullanılarak şiddet uygulayan kişilerin olduğu belirtilmiştir.

5395 sayılı Çocuk Koruma Kanununun çocuğu aile içi şiddetten korunmasında yeterli olup olmadığı konusunda hukuk fakültesi 3.ve 4. Sınıf öğrencilerinin görüşleri alınmıştır. Ağırlıklı olarak (%31) “kanunun yetersiz” olduğu cevabı alınırken, %20'lik oranla “uygulamada eksikler” olduğu ifade edilmiştir. Cevaplar arasında “kanun hazırlanırken sosyolojik araştırmalara dikkat edilmesi gerektiği”, pedofiliyi önleyici kararlar çıkartılması, psikolojik destek konusunda kanunun detaylandırılması, kanunun çocuklara yönelik psikolojik, pedagojik açıdan daha duyarlı düzenlenmesi gerektiği görüşleri yer almaktadır.

Sosyal hizmet bölümü öğrencilerinden aile içi şiddeti önlemede en büyük görevin kime düştüğü sorusuna ağırlıklı olarak (%47)'si “devlete düşmekte” cevabı alınmıştır. Bu oranın %33'ü “aile büyüklerine”, %20'si “meslek elemanlarına” ve %7'si ise “tüm bu faktörlerin birlikte çalışması” görüşü yer almaktadır. Hukuk fakültesi öğrencilerinden aile içi şiddeti önlemede en büyük görevin kime düştüğü sorusuna ise, %50'si “devlete düşmekte” cevabı alınmıştır. Bu oranı %38'i “aile büyüklerine”, %13'ü “sivil toplum kuruluşlarına” ve %7'si ise “meslek elemanlarına” düşmekte cevabı takip etmiştir.

Aile İçi Şiddeti Önlemede Bir Sivil Toplum Kuruluşuyla Daha Önce Çalışma yapıp yapmadığı sorulmuş, sosyal hizmet bölümü öğrencilerinden %7'si “bir sivil toplum kuruluşunda çalışma yapmış” %93'ü “çalışmada bulunmazken”, hukuk fakültesi bölümü öğrencilerinin ise %31'i “bir sivil toplum kuruluşunda çalışma yapmış”, %69'u “çalışmada bulunmamıştır” sonucu bulunmuştur.

Aile içi şiddetin ve bu şiddetin çocuk üzerindeki etkilerinin önlenmesi ya da en aza indirilmesi için sosyal hizmet kuruluşlarına düşen roller konusunda sosyal hizmet bölümü öğrencilerinin düşünceleri alınmıştır. Katılımcıların %60'ı “önleyici, savunucu ve koruyucu tedbirlerin alınması”, %27'si “şiddeti uygulayanlara yönelik psiko-sosyal destek ve eğitimin verilmesi” gerektiği, %20'si ise “aile içi iletişim eğitiminin önemli” olduğu kanaatindedir. Soruya verilen cevaplar arasında; “şiddete maruz kalan kesimlere her türlü destek verilmeli”, “multidisipliner çalışma yolları bulunmalı”, “bu kuruluşlar toplumu yönlendirme konusunda başı çekmeli”, “toplumun içine daha çok inmeli”, “şiddeti önlemeye yönelik muhtarlar, imamlar, öğretmenler gibi toplumda sözü geçen kişileri organize etmeli” ve bunun “koordinasyonunu sağlamalı”, “toplumu duyarlı hale getirmeli”, “insanların binalara(kamu kurumlarına) gelmesini beklememeli”, “tedbir kararları doğru verilmeli ve bunların takibi yapılmalı”, “konuyla ilgili kamu spotlarının sayısı artırılmalı”, “aileyle grup terapileri yapılmalı ve kurumlar yaygınlaştırılmalı” gibi cevaplar yer almaktadır.

Aile içi şiddetin ve bu şiddetin çocuk üzerindeki etkilerinin önlenmesi ya da en aza indirilmesi için sosyal hizmet kuruluşlarına düşen roller konusunda hukuk fakültesi 3.ve 4. Sınıf öğrencilerinin görüşleri yer almaktadır. Cevapların %50 ye yakını “insanların bilinçlendirilmesi” gerektiği yönündedir. “Profesyonel destek (%20)”, “caydırıcı cezalar (%13) ve tedbir alınmalı (%13)” sıklıkla alınan diğer cevaplardandır. Soruya verilen diğer yanıtlardan bazıları ise; “afiş ve broşürlerle farkındalık kazandırılmalıdır”, “üst düzey yöneticiler şiddetle ilgili söylemlerini düzeltmeli”, “çocuklara özel ortamlar sağlanmalı”, “akademik araştırmalarla elde edilen bilgiler teoride kalmamalı pratiğe dökülmelidir”, “toplum analizi için anketler uygulanmalı sonuçlara göre projeler üretilmeli”, “bu konuyla ilgili sivil toplum kuruluşları bir çatı altında toplanmalı” ve “ailelere gerekli grup terapisi yapılmalıdır” şeklindedir. Diğer bir görüş de sosyal hizmet kuruluşlarının “danışman rolünü değil de bizzat düzenleyici rolünü üstlenmelerinin gerekliliği” konusundaki fikirlerin beyan etmesidir.

Tablo 11. Aile İçi Şiddetle İlgili Sosyal Destek Projesi ya da Politikalar Konusunda Sosyal Hizmet Bölümü 3. ve 4. Sınıf Öğrencilerinin Görüşlerinin Dağılımı.

Görüşler (n=15)	Sayı ¹³	Yüzde ¹⁴
Evlilik Öncesi Eğitimler	3	%20
Şiddet Uygulayanlara Yönelik Çalışma	2	%13
Caydırıcı Cezaların ve Uygulamaları Arttırılması	2	%13
Aile içi İletişim ve Bireysel Gelişmeyi Arttırmaya Yönelik Proje	2	%13

Tablo 11’de aile içi şiddetle ilgili sosyal destek projesi ya da politikaları konusundaki sosyal hizmet bölümü 3. ve 4. sınıf öğrencilerinin görüşleri yer almaktadır. Ağırlıklı olarak bireylere “evlilik öncesi eğitim ve öfke kontrol”, “şiddeti uygulayanlara yönelik rehabilitasyon çalışmaları”, “cezalarının caydırıcılığının artırılması”, aile içi iletişim ve bireysel gelişim projeleri geliştirmek” gibi görüşler öne çıkmaktadırlar. Soruya verilen diğer cevaplar ise, “ilgili birimlerin ulaşılabilir olmasını sağlamak”, “politikaları uygulamaya katkı sağlama”, “medyanın denetlenmesi ile ilgili proje üretilmeli (RTÜK)”, “psikolojik rehberlik ve danışmanlık”, “sosyal hizmet”, “psikoloji” ve “sosyoloji” gibi bölümlerin eğitimine önem verilmeli, “mahallelerde yerel güçler/öğeler kullanılarak ekipler kurulmalıdır”. “Okul öncesi eğitiminden başlayarak çocuklara temel yaşam becerileri kazandırmaya ve toplumsal cinsiyetçi bakış açısını değiştirmeye yönelik çeşitli eğitimler verilmesi sağlanmalı”, “sorun yaşayan ailelerin erken tespiti yapılmalı ve psiko-sosyal destek konusunda sosyal çalışmalar yapılmalı”, “aile içi şiddetin bireylere ve çevreye verdiği zararları kamu spotu yoluyla bilinçlendirme yoluna gidilmesidir” düşünce ve öneriler ön plana çıkmaktadır.

Tablo 12. Aile İçi Şiddetle İlgili Sosyal Destek Projesi ya da Politikalar Konusunda Hukuk Fakültesi 3. ve 4. Sınıf Öğrencilerinin Görüşlerinin Dağılımı.

Görüşler (n=16)	Sayı ¹	Yüzde ²
Caydırıcı Cezaların Ve Uygulamaların Arttırılması	6	%40
Aile Merkezli Eğitimler	4	%26
Alan Araştırması Sonuçlarına Göre Proje Üretilmesi	2	%13
Fikrim Yok	2	%13

Tablo 12’de aile içi şiddetle ilgili sosyal destek projesi ya da politikaları konusundaki Hukuk Fakültesi 3. ve 4. sınıf öğrencilerinin görüşleri yer almaktadır. Ağırlıklı olarak(%40) “caydırıcı ceza ve uygulamaların arttırılması”, “aile merkezli eğitimler(%26)”, “alan araştırmasına göre önleyici projelerin üretilmesi(%13) ve “fikrim yok(%13)” olarak bulgular tespit edilmiştir. Birden fazla görüş belirtenler arasındaki diğer öneriler ise; “kamu cezalarının getirilmesi ve şiddet uygulayanlara para cezası verilmesi”, “aile içi destek büroları oluşturulmalı”, “ailelerle görüşmeler düzenlenmeli, edebiyat ve spora yönlendirilmeli, örnek oluşturacak faaliyetler düzenlenmeli, sosyal devlet anlayışını geliştirecek politikalar üretilmelidir.

Çocuğun aile içi Şiddete maruz kalmasıyla, aile içi Şiddete tanık olmasının ocuk üzerindeki etkisine yönelik sosyal hizmet bölümü 3. ve 4. sınıf Ğrencilerinin görüŐlerine yer verilmiştir. Soruya cevap verenlerin yaklaşık %50'si "aile içi Şiddete maruz kalma ile tanık olmasının ocuk üzerinde aynı etkiyi yaratmayacağı" cevabı alınmıştır. Bu görüŐlere ek olarak Şiddete maruz kalmanın "fiziksel", tanık olmanın ise "duygusal" olduğu için farklı olacağı, fiziksel Şiddetin anti-sosyal kişilik bozukluğuna yol açarken duygusal Şiddetin ocuğun asosyal olmasına neden olabileceğidir. Maruz kalan kiŐide ağır derecede fonksiyon kaybı meydana gelirken tanık olan kiŐide ise ilerideki hayatında Şiddeti uygulama olasılığı vardır görüşü ise alınan diğer bir yanıt olarak tespit edilmiştir.

Çocuğun aile içi Şiddete maruz kalması ile aile içi Şiddete tanık olmasının ocuk üzerindeki etkisine yönelik hukuk fakültesi 3. ve 4. sınıf Ğrencilerinin görüŐlerine yer verilmiştir. Soruya ağırlıklı olarak "ocuğun aile içi Şiddete maruz kalması ile aile içi Şiddete tanık olmasının ocuk üzerindeki etkisinin aynı olmasa da yakın etkide olabileceği" cevabı alınmıştır. Alınan diğer bir cevap ise, "iki durumun birbiri ile karŐılaŐtırılamayacaĐı, aile içi Şiddete maruz kalma ile tanık olma durumlarının etkisini çocuğun kişilik özellikleri ile açıklanabileceği" görüŐüdür. Soruya verilen cevaplara ek olarak, "Şiddete maruz kalan çocuğun çekingen olabileceği, tanık olan çocuğun ise Şiddete meyilli" olabileceği görüşü de belirtilmiştir.

IV. TARTIŐMA VE SONUÇ

Türk kültüründe ve toplumunda Şiddet olgusu, çocuğun yetiŐtirilmesinde kullanılan metotlardan biri olarak değerlendirilmektedir. Şiddet, bazı kesimler tarafından normalize edilmiş bir halde karŐımıza çıkmasının yanında toplumun yapısını da çeşitli boyutlarda etkilemektedir. Çocuklar aile içi Şiddete tanık olma ve/veya maruz kalma durumlarında bu travmayı yetişkinlerden çok daha uzun sürede atlatabilmektedir. Bu durum ise çocuğun gelecekteki yaşantısına olumsuz olarak doğrudan etki etmektedir. Yapmış olduğumuz çalışmada sosyal hizmet bölümü ve hukuk fakültesi Ğrencilerinin aile içi Şiddetin ocuk üzerindeki etkileri konusundaki görüşlerinin alınması amaçlanmıŐtır.

Araştırmaya katılanların %42'si erkek, %58'ini ise kadınlar oluŐurmaktadır. Katılımcıların %81'i 20-22 yaŐ grubunda iken %19'u ise 23-25 yaŐ aralığındadır. ÖĞrencilerin ailelerinin toplam aylık gelirleri incelendiğinde yaklaşık %45'i 1000-2500 lira aylık gelire sahipken %42'si 2501-5000 lira,

%7'si 5000 üstünü belirtirken %6'sı ise ailesinin aylık gelirini belirtmemiştir. Araştırmaya katılan katılımcıların anne ve babalarının eğitim durumları incelendiğinde katılımcıların annelerinin %28'i İlkokul mezunu, %26'sı lise, %20'sini üniversite mezunu, %16'sı okuma-yazma bilmezken %10'nu ortaokul mezunudur. Katılımcıların babalarının eğitim durumları incelendiğinde %36'sı üniversite mezunu iken, %29'u lise, %23'ü ilkokul mezunu, %12'si ise ortaokul mezununu oluşturmaktadır. Öğrencilerin ebeveynlerin %90 evlilik birlikteliği içerisinde iken %7'si ayrı yaşamaktadır. %3'ü ise bu soruyu yanıtızsız bırakmaktadır.

Araştırmaya alınan 31 öğrencinin görüşlerinden elde edilen bulgular değerlendirildiğinde, Sosyal Hizmet ve Hukuk Fakültesi öğrencilerinin amaç doğrultusundaki görüşlerinin benzer olduğu görülmüştür. Fakat elde edilen sonuçlar durumlara göre farklılık göstermiştir. Örneğin; aile içi şiddetin en temel nedeni konusunda Sosyal Hizmet Bölümü öğrencileri %47 oranında "maddi yetersizlik" cevabını verirken Hukuk Fakültesi öğrencileri %38'lik oranla "eğitimsizlik" cevabını vermiştir. Bu bulgu literatürle de benzerlik göstermektedir. Copenhaver, Lash ve Eisler (2000), Jennings ve Murphy (2000), Parrott ve Zeichner (2003), Gür ve Kurt (2011), Kandır ve Alpan (2008), Page Zara ve İnce (2008)'nin yapmış oldukları çalışmalarda aile içi şiddeti ortaya çıkaran etkenlerin yalnızca aile kaynaklı olmadığını, erkek ve kadın ayrımcılığını meşru kılan sosyo-ekonomik, politik, hukuksal ve eğitim durumları, sosyal çevrenin ve teknolojinin olumsuz kullanılması gibi bir çok sebeplerin de etkili olduğunu ortaya koymuşlardır.

Araştırmaya katılanların yarısından fazlası çocukluk döneminde aile içi şiddete(fiziksel-duygusal) maruz kaldıkları tespiti yapılmıştır. Güler ve ark. (2002)'nin yapmış oldukları çalışmaya göre annelerin %84'ü çocuklarına fiziksel istismar/ihmal, %93'ü ise duygusal istismar/ihmal ettikleri tespitinde bulunmuştur.

Araştırmada genel olarak kanunların caydırıcılığı ve koruyucu önlemlerinin özellikle 6284 sayılı kadın koruma kanunu ile 5395 sayılı çocuk koruma kanunlarının sağlıklı ve aktif olarak işlenmesi ön planda tutulmuşken, aynı zamanda profesyonel meslek elemanlarının da işin içinde objektif katılım sağlanmaları gerekir görüşü ağırlıklı olarak vurgulanmıştır. Özbesler (2009)'in yapmış olduğu çalışmada da kanunların aktifiği ve caydırıcılığının önemi üzerinde dururken aynı zaman da profesyonellerin de her aşamada katılım sağlanmaları tespiti yapılmıştır.

Çalışmanın sonuçlarına göre aile içi şiddetten en çok kimler etkilenir sorusuna

öğrencilerden gelen cevapların dağılımını %88 çocuklar, %46 kadın, %13 ise tüm aile fertleri şeklindedir. Bu veriler araştırmamızın hedef noktasını destekler niteliktedir.

Aile içi şiddetin çocuk üzerindeki etkileri konusunda Sosyal Hizmet Bölüm (%80) ve Hukuk Fakültesi öğrencileri(%81) çocuğun şiddeti öğrenip normalleştirilmesi yönünde paralel cevaplar vermişlerdir. Benzer çalışmalara bakıldığında; şiddet karşısında şiddet eğiliminin de artacağı, saldırganlığın öğrenileceği sonucuna varıldığı tespit edilmiştir (Çetinkaya-Duman ve ark., 2003). Bu çalışmayla yapmış olduğumuz çalışma arasında benzerlik bulunmaktadır.

Şenver Yıldırım (2006)'ın yapmış olduğu çalışmada çocuğun ailede annesinin, babası tarafından şiddete maruz kaldığına şahit olmasının da ağır bir şiddet türü olduğu ortaya çıkmıştır. Ailede annesinin dayak yediğini gören erkek çocuk, kadınların şiddet görmesini normal bir davranış olarak algılamak, kız çocukları da ileride eşlerinin uygun olmayan davranışları sonucu kendilerini dövmesini normal göreceklidir ve bu şekilde şiddet kısır döngüsü nesilden nesile bir miras gibi aktarılacaktır (Şenver Yıldırım, 2006). Yaptığımız çalışmada; çocuğun aile içi şiddete maruz kalmasıyla, aile içi şiddete tanık olması çocuk üzerinde aynı etkiyi yaratır mı sorusuna; %32 oranında aynı etkiyi yaratır, %68 oranında ise aynı etkiyi yaratmaz cevabı verilmiştir. Bu bağlamda yapmış olduğumuz çalışma ile literatür arasında bir paralellik bulunmamaktadır. Çalışmamızda çocuğun şiddete maruz kalmasının daha büyük etki yaratacağı görüşü ortaya çıkmıştır. Yapmış olduğumuz çalışmaya göre; fiziksel şiddet çocukta anti-sosyal kişilik bozukluğuna yol açarken; duygusal şiddet çocuğun asosyal bir kişilik geliştirmesine neden olabilmektedir.

Kağıtçıbaşı (1999)'ya göre anne ve babanın ikili ilişkilerinde öfke ve saldırganlığın yer aldığı gözlemleyen çocuk, bu şiddet olgusunu normalleştirerek kendi yaşamında da şiddete yer vermektedir. Buradan yola çıkarak ebeveynlerin tutum ve davranışlarına dikkat etmesiyle şiddetin çözüm yolu olmadığını göstermek, gelecek nesillerin şiddete başvurma ihtimalini de azaltacaktır (Kaymak Özmen 2004: 35).

Yapılan bu çalışmada ülkemizde aile içi şiddetin önlenememesinin bazı nedenleri ortaya çıkmıştır. Bu nedenler eğitimsizlik, kadının bilinçsizliği, inanç kalıpları, ataerkil toplum düzeni, caydırıcı tedbirlerin alınmaması ve medya olarak belirtilmiştir. Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı politikalarını oluştururken, profesyonel meslek elemanları(sosyal hizmet uzmanı/çalışanı, psikolog, sosyolog vb.) ile yapılan alan araştırmalarının bulgularına göre, ülkemizde aile içi şiddetin önlenememe nedenleri göz önünde bulundurularak

belirlenmesi önerilmektedir. Bu bağlamda İçağasıoğlu-Çoban ve Özbesler (2009)'in yapmış oldukları çalışmada ülkemizde aile ile ilgili sıkıntılar çıktıktan sonra politikalar geliştirilmektedir. Oysa aile merkezli bir bütün olarak ele alınması ve koruyucu önleyici politikaların önceden oluşturulması oldukça önemli oldukları tespitinde bulunmuşlardır.

Kanun tarafından sunulan hizmetlerden olan tedbir isteme ücreti 150 tl, boşanma isteme ücreti ise 300 tl karşılığında verilmektedir. Ekonomik bağımsızlığını tam anlamıyla kazanamamış olan kadın, bu ücretleri karşılayamaması halinde şiddet gördüğü eşine olan zorunlu bağılılığı devam etmektedir. Bu görüşten yola çıkarak, 6284 sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun tarafından verilen hizmetler ücretsiz hale getirilmelidir.

Aile içi şiddetin çözümünde odak noktada yer alan sosyal hizmet kuruluşlarının üstlenmesi gereken görevler; önleyici koruyucu savunucu tedbirler alınması, multidisipliner çalışma yolları bulunması, topluma farkındalık kazandırılması, toplum analizi için anketler uygulanması sonuçlara göre projeler üretilmesi, bu konuyla ilgili sivil toplum örgütlerinin bir çatı altına toplanması ve ailelerin çocuk yetiştirme tarzında bilinçlendirme yapılmasıdır. Böylece aile içi şiddetin azaltılarak çocuk üzerindeki olumsuz etkilerinin ortadan kaldırılması sağlanabilir.

Sosyal Hizmet Bölümü öğrencilerinin uygulama boyutunda, Hukuk Fakültesi öğrencilerinin ise konuyla ilgili yasalar bağlamında hizmet verecekleri gruplarla ilgili yeterli farkındalığı ve empatik düzeyi oluşturduklarından, bu empatik eğilimleri doğrultusunda toplumda şiddeti ve zararlarını önlemeye yönelik müdahalelerde bulunabilecekleri uygun ders içeriklerinin ve yasal düzenlemelerin oluşturulması önerilir.

KAYNAKÇA

- COPENHAVER, M. M., Lash, S. J. ve Eisler, R. M. (2000). Masculine gender-role stress, anger, and male in intimate abusiveness: implications for men's relationships. *Sex Roles*, 42, 405-414
- ÇETİNKAYA DUMAN, Zekiye., ÖZDAĞ, Şerile., ÖZCAN, Ayşe. (2003). "Aile İçi Şiddetin Çocuk Üzerindeki Etkisi Konusunda Hemşire Öğrencilerin Görüşleri". *Atatürk Üniversitesi, Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi*, 6, 55-56.
- ERYILMAZ, Ali. (2010). Aile Yapısı Ergeni Mutlu Eder mi?. *Aile ve Toplum Dergisi*, 22, s. 21-30.

- GÜLER, Nuran., UZUN, Sultan., BOZTAŞ, Zeynep ve AYDOĞAN, Sevinç. (2002), "Anneleri Tarafından Çocuklara Uygulanan Duygusal ve Fiziksel İstismar/İhmal Davranışı ve Bunu Etkileyen Faktörler". Cumhuriyet Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi, 24 (3), 128 – 134.
- GÜR, Bekir S. ve KURT, Türker. (2011). Türkiye’de Ailelerin Eğitim İhtiyaçları. Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı, Aile ve Toplum Dergisi, sayı 27, s.33-61.
- JENNINGS, J. L. ve Murphy, C. M. (2000). Male-maledimensions of male-femalebattering: A newlook at domestic violence. *Psychology of Men and Masculinity*, 1, 21-29.
- İÇAĞASIOĞLU ÇOBAN, Arzu ve ÖZBESLER, Cengiz. (2009). Türkiye’de Aileye Yönelik Sosyal Politika ve Hizmetler. Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı, Aile ve Toplum Dergisi, 18(5), s.31-41.
- KANDIR, Adalet ve ALPAN, Yasemin. (2008). Okul Öncesi Dönemde Sosyal-Duygusal Gelişime Anne-Baba davranışlarının Etkisi. Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı, Aile ve Toplum Dergisi, sayı 14, s.33-38.
- KAYMAK ÖZMEN, Suna. (2004). "Aile içinde Öfke ve Saldırganlığın Yansımaları". Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi sayı, 37, s. 27-39.
- MAVLİLİ, Aliye. (2014). Aile İçi Şiddet, Kadının ve Çocuğun Korunması. Güncellenmiş Yeni Baskı (2.baskı), Elma Yayınları, Ankara.
- ÖZBESLER, Cengiz. (2009). Koruyucu Aile Hizmetlerinde Değerlendirme Süreci. Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı, Aile ve Toplum Dergisi, sayı 16, s.86-94.
- Parrott, D. J. ve Zeichner, A. (2003). "Effects of hypermasculinty on physical aggresion against women". *Psychology of Men and Masculinty*, 4, 70-78.
- PATTON M., Q., (2001). *Qualitative Research& Evaluation Methods*. Nitel Araştırma ve Değerlendirme Yöntemi. Çev. Ed. Mesut Bütün ve Selçuk Beşir Demir (2011). sayı 1, Pegem Yayınları, Ankara.
- PAGE ZARA, Ayten veİNCE, Merve. (2008), "Aile İçi Şiddet Konusunda Bir Derleme". *Türk Psikoloji Yazıları*. 11(22) , 81-94.
- ŞENVER YILDIRIM, Şeyda. (2006), "Ergenlerin Aile İçinde Şiddete Maruz Kalma Durumları ve Aile İlişkilerinin Değerlendirilmesi". Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Ankara.
- YILDIRIM, Ali ve ŞİMŞEK, Hasan.(2013). "Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri". 9. Basım, Seçkin Yayınları, Ankara, 45.
- YÖRÜKOĞLU, Atalay.(2003), "Çocuk Ruh Sağlığı". Özgür Yayınevi, Ankara

(Footnotes)

- 1 Birden fazla görüş bildirilmiştir.
- 2 Yüzdeler n üzerinden alınmıştır. Yaklaşık değerler tabloda yer almaktadır.
- 3 Birden fazla görüş bildirilmiştir.

- 4 Yüzdeler n üzerinden alınmıştır. Yaklaşık değerler tabloda yer almaktadır.
- 5 Birden fazla görüş bildirilmiştir.
- 6 Yüzdeler n üzerinden alınmıştır. Yaklaşık değerler tabloda yer almaktadır.
- 7 Birden fazla görüş bildirilmiştir.
- 8 Yüzdeler n üzerinden alınmıştır. Yaklaşık değerler tabloda yer almaktadır.
- 9 Birden fazla görüş bildirilmiştir.
- 10 Yüzdeler n üzerinden alınmıştır. Yaklaşık değerler tabloda yer almaktadır.
- 11 Birden fazla görüş bildirilmiştir.
- 12 Yüzdeler n üzerinden alınmıştır. Yaklaşık değerler tabloda yer almaktadır.
- 13 Birden fazla görüş bildirilmiştir.
- 14 Yüzdeler n üzerinden alınmıştır. Yaklaşık değerler tabloda yer almaktadır.

